

El valor d'Empuriabrava

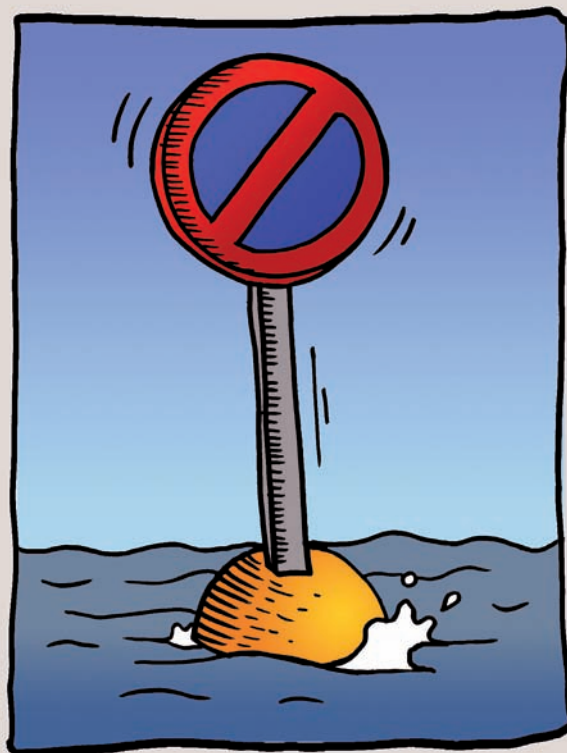
No deixa de ser curiós que mentre que arreu d'Europa es lloca Empuriabrava com la Venècia catalana (o espanyola, no ens enganyem), al nostre país aquesta urbanització hagi estat condemnada a un cert ostracisme. Objectivament Empuriabrava és la marina residencial més gran del món i presenta una estructura urbanística singular, basada en una xarxa de canals navegables en forma de quadrícula que sumen més de 30 km de longitud. Conté un elevat nombre d'habitatges que recreen estils arquitectònics antics –façanes de pedra, torres medievals, columnes romanes...–, amb jardins, dominats per palmeres, que esdevenen l'accés als canals i a les embarcacions. Subjectivament és un conjunt urbanístic que, tot i que no resisteix cap comparació seriosa amb Venècia, configura un paisatge urbà atractiu fruit de la combinació del blau omnipresent de l'aigua, el blanc de les singulars edificacions i el verd dels jardins i arbres.

Però la Marina d'Empuriabrava no disposa de cap figura de protecció com a conjunt urbanístic ni ha rebut cap menció en el Catàleg de paisatge de les comarques gironines ni a la Carta de paisatge de l'Alt Empordà. Ni tan sols està considerada com a ciutat navegable, una figura que l'hauria deslliurat del procés de delimitació, ara aturat, del domini públic maritimoterrestre, que podria afectar prop de 4.500 cases situades al costat dels canals.

Tot plegat, però, té una explicació. Empuriabrava s'associa directament a l'herència urbanística del franquisme a la Costa Brava. Aquesta associació, amb tot, és més que discutible. Si els anys 50, 60 i 70 hi

Conflictes a la xarxa

Alguns conflictes territorials o urbans recents tenen la seva màxima expressió no al carrer sinó a les xarxes socials d'Internet. A Olot, per exemple, la polèmica sobre l'obertura de la discoteca de música màquina Xquè al barri de les Tries s'ha traduït en l'aparició de dos grups al Facebook que han tingut un important ressò mediàtic. A principi de 2011 el grup que en reclama el tancament tenia 3.835 seguidors, i el que la defensa, 340

XAVI RIQUELMA

hagués hagut a l'Estat espanyol i a Catalunya un govern democràtic, potser ens hauríem estalviat alguns gratacels de 16 plantes a la primera línia de mar de Palamós i Platja d'Aro o algunes urbanitzacions que ocupen muntanyes senceres a Lloret de Mar o Roses. Però és molt probable que s'hagués permès igualment edificar la Marina d'Empuriabrava sobre els ai-guamolls de la Muga.

No podem oblidar que fa 40 o 50 anys pocs països europeus tenien com a prioritat la preservació del medi ambient, ni que les zones humides costaneres han estat un dels últims espais naturals del litoral a ser valorats i protegits. Ni tampoc que el model urbanístic d'Empuriabrava estava inspirat en la marina de Port Grimaud, construïda pocs anys abans a la Costa Brava de la moderna i democràtica França. I no podem perdre de vista que en el fons Empuriabrava és molt més el resultat de l'ambició de tres empresaris locals –Antoni Moxó, Ferran de Vilallonga i Miquel Arpa– que no pas de la ideologia franquista del moment.

És evident que el valor que donem al paisatge, als espais naturals, al medi rural i a les zones urbanes és quelcom molt subjectiu que depèn de múltiples factors socials, culturals i polítics. Per això segurament encara falten unes quantes dècades per tal que Empuriabrava sigui valorat pel que és: un model que no podem repetir de cara al futur però també una de les herències urbanístiques més interessants i atractives d'una època negra.